

Abdal Yakub Tekkesi

010073

Hekimoğlu Ali Paşa Tekkesi - Abdal Yakup Tekkesi

Tekrar Kızıtelma Caddesi'ne dönüyoruz. Bu sefer bu caddenin sağa giden istikametine giriyor, solda Hekimoğlu Ali Paşa Tekkesi - Abdal Yakup Tekkesi önünde duruyoruz. (Cerrahpaşa Mahallesi, 1159 ada, 5 parsel)

Hekimoğlu Ali Paşa (ö.1758) tarafından yaptırılan caminin şadırvanın bulunduğu yerde daha önce iki katlı Abdal Yakup Zaviyesi vardı.

Zaviyenin ilk banisi Abdal Yakup Dede ve caminin büyük kapısı karşısında yatan halifesi Şeyh Üveys hakkında metinlerde ilâve bilgi yer almaz.

Şeyh Üveys'ten sonra Abdal Yakup Zaviyesi'nde İbrahim Nakşi-i Sünbüli postnişin oldu (63:90):

Şeyh İbrahim Nakşi-i Sünbüli, Seyyid Nureddin Efendi'nin halifesidir. Vefatı 26 Safer 1114 - 22 Temmuz 1702. Koca Mustafa Paşa Hankahı'nın Hamam Meydanı'na çıkan kapısı tarafında kendi adını taşıyan yıkık medresenin karşısındaki yüksek hazirede medfundur, kitabesi vardır. Küçük Hüseyin Efendi merhumla Ayaklı Kütüphane Şükrü merhum efendi pek uzun yıllar bu medresede oturmuş ve çalışmışlardır.

Hekimoğlu Ali Paşa, bir külliye mahiyetinde olan cami, kütüphane, türbe ve sebili yaptırmaya karar verdiğinde kendisinden çok önce yaşayıp ölmüş olan Abdal Yakup'la dolaylı manevî teması vardı. Paşanın yakınında bulunan Nevres-i Kadîm'in bir mecmuasında anlatılan bu husus, Revnakoğlu'nun dosyalarına girer (63:132,135,137,139):

Abdürrezzak Nevres Efendi'nin (Nevres-i Kadîm), Hekimoğlu Ali Paşa'ya çok yakın bir nisbeti vardı. Ali Paşa, Nevres'in bir velinimetiydi, her zaman ve her yerde onu himaye etmiştir. Nevres, paşaya yazdığı müteaddit kasidelerinde bunu nimetşinâsâne bir surette teyit eder. Paşanın Bosna valiliğine de beraber gitmiş ve orada bulunduğu müddetçe paşanın yanından ayrılmamıştır.

Şair Nevres'in hatt-ı destiyle yazılmış bir mecmuada şu hadise okunmuştur: Ali Paşa, camini yaptıktan sonra kendisine orada bir de türbe yaptırmak istemiş, şimdiki türbenin olduğu yerde mazinneden Abdal Yakup isminde biri medfun imiş ki hâlen de orada yatmaktadır. Paşanın, Abdal Yakup'un yattığı yere türbe inşasında küçük bir tereddüdü olmuş. Rüyasında Yakup'u görerek müsaade istemiş, "Beni de türbe içine alırsan kabul ederim" cevabını almış ve türbeyi yaptırmış.

Paşa, Kütahya valiliğindeyken ağır bir hastalığa tutulmuş. Ehibbâ ve eviddâsi ölümünü beklerken ve paşa da büyük bir buhran geçirirken eliyle menfi işareti vererek "Korkmayın, ölmeyeceğim!" demiştir ve hakikaten bu hastalıktan

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Haziran 2022

şifa bulmuştur. Buhran esnasındayken dostlarına verdiği verdiği teminatın müceb-i sebebi olarak: "Ben Abdal Yakup'un yanına defnedileceğim, binaenaleyh burada kalmayacağım!" demiştir.

Aradan bir müddet geçtikten sonra paşa yine hastalanıyor ve vefat ediyor, Kütahya'da defnediliyor. Vefat haberi İstanbul'a gelince padişah üzülüyor, Ali Paşa'nın cesedinin İstanbul'a nakliyle türbesine defnedilmesini irade ediyor ve ceset de tekrar mezarından çıkarılarak İstanbul'a gönderiliyor, Abdal Yakup'un türbesine defnediliyor. Abdal Yakup'un keramet ve tasarrufu da bu şekilde tezahür ediyor, paşanın büyük bir imanla kalbinde sakladığı ümidi de bu tarzda tahakkuk ederek yerine getirilmiş oluyor.

Ali Paşa, câmi'-i şerifi yaptırdıktan sonra dostlarıyla caminin hey'et-i mecmuasını gözden geçirirlerken bir dostu:

- Paşam, cami zarif, amma metin değildir, Allah hareket-i arzdan sakdasın demiş. Paşa mukabele ederek:

- Ben bu camii helâl parayla yaptırdım, hiçbir şey olmaz, daima mamur kalır. Yalnız minarenin külâhundan biraz şüphem var, kazaya uğrarsa orası uğrar demiş.

Hakikaten birkaç yangında hatta İstanbul'un en büyük yangınlarından biri olan 1325 harik-i kebrinde minarenin külâhu tutuşmuş ve yalnız orası yanmıştır.

Ali Paşa'nın bu devlete en büyük hizmeti, Bosna valiliğindeyken Avusturyalıları çok ağır bir mağlûbiyete duçar edişidir.

Abdürrezzak Nevres'in mecmuasında Hekimoğlu Ali Paşa'nın manzum ilâhileri bulunduğu da zikredilmektedir.

Muhyiddin Efendi'nin tomarına göre henüz Ali Paşa, külliyesini inşa ettirmeden önce buradaki zaviye iki katlıydı ve Abdal Yakup'un zaviye yanında mezarı vardı. Ali Paşa, zaviyeyi yenilemiş, Abdal Yakup'un bulunduğu mezarın üzerine bir türbe yaptırmış, kendisi de öldüğünde bu türbeye defnedilmişti.

Türbede medfun bulunan zevat (63:91): "Hekimoğlu Ali Paşa, onun damadı ve mahdumu; Şeyh Enfi İbrahim Vehbi Efendi (Şeyh Enfi), Abdal Yakup Efendi (bânî-i zâviye), Azize Fatma Hatun (mütevelliyeye)."

Türbede medfun bir başka şahsiyet Çinicizâde'ydi, Revnakoğlu onu *Tuhfe-i Hatâtîn*'den aktarır (63:92):

Hafız Osman'ın son demlerinde kalemlerini açan Çinicizâde Abdurrahman Efendi, Ramazan Efendi'nin talebesindedir. 100 kadar Kelâm-ı kadîm yazmıştır. Padişahın mevlidhânı olduğundan musikiden de anlardı. Vefatı H.1137, M.1724'te olup Ali Paşa (Hekimoğlu) Câmi'-i şerifinin büyük kapısının karşısındaki köşede, kendi evinin altında, Abdal Yakup'un şeyhi Üveys Dede türbesinde medfundur.

Mustafa Koç, Revnakoğlu'nun İstanbul'u: İstanbul'un iç tarihi: Fatih, İstanbul:
Fatih Belediyesi, 2021. İSAM DN. 293773